

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 91/2020
13.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Веска Крстајића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Маријом Рибарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљених АА и ББ, због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених, адвоката Виолете Бојовић, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж3-17/19 од 28.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2020. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Виолете Бојовић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж3-17/19 од 28.11.2019. године, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу 9К-124/19 од 06.03.2019. године окривљени АА и ББ ослобођени су од оптужбе да су извршили по једно кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, а приватни тужилац ВВ је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парнични поступак. Истом пресудом обавезан је приватни тужилац да сноси трошкове кривичног поступка, прецизно одређене у изреци пресуде.

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године усвојена је жалба пуномоћника приватног тужиоца ВВ и пресуда Основног суда у Крагујевцу 9К-124/19 од 06.03.2019. године, је преиначена тако што су окривљени АА и ББ оглашени кривим да су извршили по једно кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика и осуђени су на новчане казне у одређеним износима од по 40.000,00 динара које су дужни да плате у року од 30 дана, а ако у датом року окривљени не плате новчану

казну, суд ће новчане казне заменити казнама затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора. Окривљени су обавезани да сnose трошкове кривичног поступка и плате Вишем суду у Крагујевцу на име паушала износ од 5.000,00 динара у року од 30 дана од дана пријема пресуде под претњом извршења, као и остале трошкове кривичног поступка о чијој висини ће се одлучити посебним решењем, док је приватни тужилац упућен да имовинскоправни захтев остварује у парничном поступку.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж3-17/19 од 28.11.2019. године делимично је усвојена жалба браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Виолете Бојовић и пресуда Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године је преиначена само у погледу одлуке о казни тако што се окривљени за кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, за које су другостепеном пресудом оглашени кривим, осуђују на новчану казну у одређеном износу од по 20.000,00 динара, коју су дужни да плате у року од 3 месеца, а уколико не плате новчану казну у наведеном року суд ће новчане казне заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, док је жалба браниоца окривљених у преосталом делу одбијена као неоснована и другостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљених, адвокат Виолета Бојовић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) и 3) у вези члана 439. тачка 1) и члана 485. став 2. Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев за заштиту законитости, окривљене ослободи од оптужбе за кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика и уједно обавезе приватног тужиоца да окривљенима надокнади трошкове кривичног поступка као и трошкове настале пред другостепеним и судом трећег степена.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљених Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП) и у седници већа, коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу захтев за заштиту законитости недозвољен, односно нема законом прописан садржај.

Бранилац окривљених АА и ББ у захтеву за заштиту законитости истиче да су окривљени оглашени кривим за дело које није кривично дело, јер да би одређено поступање имало обележје кривичног дела увреда, мора имати увредљив карактер и то

како са субјективног, тако и са објективног становишта, а потребно је и да постоји последична радња која се огледа у омаловажавању оштећеног са објективног становишта. Стога, инкриминисане радње које су нижестепени судови окарактерисали као кривично дело увреда из члана 170. Кривичног законика (КЗ) из више разлога у конкретном случају не представљају кривично дело. Речи које су наводно окривљени упутили приватном тужиоцу немају увредљив карактер, јер иако у себи садрже називе „шиптар“ и „косовар“, које речи са његовог субјективног становишта можда имају увредљив карактер, то су речи којима се указује на припадност одређеној нацији или националној мањини или некој другој заједници. Сходно томе, по наводима браниоца, неправилна је оцена нижестепених судова да је предметна изјава објективно могла проузроковати код приватног тужиоца осећање омаловажености његове личности. Поред тога у поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац је указао да изреке правноснажних пресуда не садрже све битне елементе кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, јер је у изрекама пропуштено да се наведе да су чињенице изнете у намери омаловажавања, па услед недостатка овог битног субјективног елемента кривичног дела, нема ни самог кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Наводе садржане у захтеву за заштиту законитости у погледу увредљивог карактера изговорених речи „... ти мајку шиптарску, губи се одавде, шта тражиш овде децу ти ..., бежи одавде“ и „мајку ти ... Косоварску“ бранилац окривљених је већ истицао у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су жалбени наводи неосновани и о томе на страни 8 став 6 образложења своје пресуде дао јасне и довољне разлоге које Врховни касациони суд прихвата и у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на те разлоге упућује.

Одредбом члана 170. став 1. КЗ прописано је да ко увреди другог казниће се новчаном казном од 20 до 100 дневних износа или новчаном казном од 40.000 до 200.000 динара. По налажењу Врховног касационог суда, насупрот наводима захтева, намера омаловажавања није описана као субјективни елеменат кривичног дела увреде и не представља битан елеменат овог кривичног дела, па су супротни наводи браниоца изнети у захтеву за заштиту законитости оцењени као неосновани.

Ставом 4. члана 170. КЗ предвиђен је основ искључења постојања кривичног дела, у ситуацији када је увредљива изјава дата између осталог у одбрани неког права или заштити оправданих интереса, под условом да се из начина изражавања или других околности види да то није учињено у намери омаловажавања. Како је правноснажним пресудама утврђено да окривљени предметну изјаву нису дали у одбрани неког права или заштити оправданих интереса, то бранилац окривљених наводима захтева којима указује да код окривљених није постојала намера омаловажавања, већ да је предметна изјава евентуално могла изазвати само осећање узнемирености, љутње или беса код приватног

тужиоца, али не и осећање омаловажености његове личности, правноснажну пресуду оспорава због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања (члан 440. ЗКП).

Поред тога бранилац истиче да суд није прецизно утврдио време и место извршења кривичног дела, односно да није поверавао исправи коју је у прописаном облику издао државни орган у границама своје надлежности већ је осудио окривљене да су извршили кривично дело у време и на месту где се нису налазили, те даје сопствену оцену изведених доказа и суштински оспорава чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда.

У поднетом захтеву бранилац је указао нумерички на повреде одредбе члана 4. ЗКП, члана 16. став 5. ЗКП, члана 138. став 1. и 2. ЗКП, члана 16. и 17. Кривичног законика и одредбе 4. Протокола уз Конвенцију о људским правима и основним слободама које одредбе суд није применио, а на штету окривљених.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП, таксативно су набројане повреде закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом, а које представљају разлоге из којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац сходно правима које има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреде напред наведених одредаба закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљених у наведеним деловима оценио, као недозвољен.

У поднетом захтеву за заштиту законитости указано је да другостепени и трећестепени суд нису на правилан начин разматрали и поштовали правило *ne bis in idem*, јер се пред Основним судом у Крагујевцу поводом идентичног чињеничног стања-истог догађаја, међу истим учесницима поступка и са истим сведоцима, истим описом по оптужним актима Основног јавног тужиоца у Крагујевцу, воде још два кривична поступка и то једно због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ и друго због кривичног дела лака телесна повреда која је касније преквалификована у насилничко понашање из члана 344. став 1. КЗ, а што је забрањено, противправно и супротно одредбама Законика о кривичном поступку, начелу *ne bis in idem* и сходно пракси Европског суда за људска права.

Наведено начело *ne bis in idem*, на које се позива бранилац окривљених у поднетом захтеву за заштиту законитости регулисано је одредбом члана 4. Законика о кривичном поступку у коме је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен. Нема сумње да се ово начело односи

на случајеве када је у вези истог догађаја донета пресуда, односно претпоставља се постојање правноснажне пресуде или одлуке о обустави поступка у истој ствари, али како бранилац не указује нити означава наведену правноснажну пресуду, то по ставу Врховног касационог суда захтев за заштиту законитости у овом делу нема законом прописан садржај у смислу члана 484. ЗКП, сходно ком се мора навести разлог за подношење захтева, као и у чему се наведени недостаци састоје, што у конкретном случају подразумева достављање правноснажне пресуде или одлуке о обустави поступка у вези истог догађаја.

Врховни касациони суд према изричитој одредби члана 489. став 1. ЗКП испитује одлуку и поступак који је претходио њеном доношењу у оквиру разлога (члан 485. став 1. ЗКП) дела и правца побијања који су истакнути у захтеву за заштиту законитости, а није овлашћен да оцењује основаност навода мимо чињеница садржаних у захтеву.

Са изнетих разлога Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП захтев у односу на повреду одредбе члана 439. тачка 1) ЗКП одбио као неоснован, док је у преосталом делу на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) и 3) и члана 485. став 4. ЗКП и члана 484. ЗКП захтев одбацио и одлучио као у изреци пресуде.

**Записничар– саветник
Марија Рибарић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

**Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.**